Nejlacinější a nejstarší český týdenník na západě

POKROK ZAPADU

BEST ADVERTISING MEDIUM.

Založen 187. Ročn. 40. Omaha, Neb., ve středu 1. března 1911. Číslo 32.

State Historical Society

V ZÁJMU ČESKO-AMERICKÉ PŮVODNÍ LITERATURY.

Pokrok Západu vypisuje konkurs. V Omaze zakládá se stálá literární společnost, která každoročně věnuje $100 na dobrou práci literární.

V poslední době několikráte jsme psali o česko-americkém novinářství a stěžovali jsme si při tom do velmi nepatrné původnosti, nahražované za to tím více pracemi autorů ze staré vlasti anebo výstřižky z českých novin. Spolu jsme uvedli důvody, proč se asi tak v česko-americkém novinářství děje. Důvody ty nemířily snad — opakujeme to ještě jednou — proti všem českým listům s výjimkou Pokroku Západu. Byly i proti tomuto namířeny a to jen v zájmu česko-americké literatury původní. Jsme přesvědčeni, že tu dnes literatura taková stává, a přesvědčení to taky dokážeme tím, že, od příštího čísla počínajíce, budeme uveřejňovati ukázky z česko-americké poesie, belletrie, dramatické literatury a práce vědecké.

Doufáme, že tato upřímně a poctivě míněná snaha naše dojde náležitého uznání v nejširších kruzích nejen našeho čtenářstva, ale i mezi těmi, kterých týká se bezprostředně, mezi česko-americkými literáty, kterým za každý slušný a cenný příspěvek budeme z té duše vděčnými jménem dobré věci, kterou podnikáme. Abychom pak mezi nimi vzbudili čilejší zájem a spolu i důvěru, že snaha naše je zcela vážnou a že i při skrovných prostředcích svých máme vůli jen nejlepší, vypisujeme tímto konkurs na nejlepší literární práci třemi cenami: první $25, druhá $15 a třetí $10. Pro další práce, o kterých by se porota zmínila s pochvalným uznáním, vyhražujeme si právo tisku s čestnou zmínkou. Porota bude tříčlenná a nebude v ní nikdo z našeho závodu. Rukopisné, dosud nikde netištěné práce (básně, povídka, anebo dramatická scéna), nepřesahující rozměr našich šesti sloupců, zaslány budtež do administrace našeho závodu a ku každé práci ve zvláštní obálce budiž připojeno jméno autora s plnou adressou. Práce přijímají se do soboty, dne 30. září 1911, kdy budou odevzdány porotě, jež o nich rozhodne do konce měsíce října t. r.

Ceny námi vypsané jsou sice nepatrné, ale v zájmu oživění poměrů v česko-americkém novinářství snahou svojí znamenají dosti. Očekáváme alespoň, že po nás stejné učiní i časopisy ostatní a že s většími cenami v zájmu probuzení česko-americké literatury přihlásí se hlavně naše deníky a časopisy, které nejsou finančně odvislými. Podaří-li pak se nám jenom to, vykonali jsme dosti a budeme více než spokojeni. Spolu pak česko-americké veřejnosti oznamujeme, že snad již v nejbližších dnech podaří se nám v Omaze založiti stálou literární společnost, která si vezme za svůj hlavní úkol: podporu česko-americké literatury. Nebude to žádný klub ani společnost ve smyslu českoamerických klubů a spolků, ale jen úzký kroužek přátel, kteří se zříkají pro literaturu a pro základní dobrou věc úplně rodině dobrovolně svůj příspěvek, tak aby na sklonku roku konkursem bylo to vypsati cenu ve výši $100 na literární práci většího rozměru.

Jsme přesvědčeni, vzbudíme-li zájem pro původní literaturu nejdříve v sobě samých, že zájem ten vzbudíme i v nejširších vrstvách lidu, který právě proto, že se jedná o věc skutečně dobrou a podporu hodnou, jistě nám neodepře alespoň svoje uznání. V to doufáme a doufáme i v to, že u stejné pokusí se kollegiální listy ostatní, které přímou ponese a podporu česko-americké literatuře ve svém vlastním zájmu jistě neodepřou.

Vydavatelstvo a redakce
Pokroku Západu,
1417-1419 již. 13. ul., Omaha, Neb.

Zprávy zahraničné

ČECHY.

Výsledky posledního censu v Čechách, jež byly právě uveřejněny, dělají mnoho starostí německým stranám politickým v této říši. Číslice ukazují pranepatrný vzrůst v německých továrních distriktech českých. Praví se, že stagnace v německých distriktech je z veliké části zaviněna nepříznivými ekonomickými a nezdravotními poměry, jelikož všemohoucí milionářští továrníci překážejí místním úřadům, aby provedeny byly nutné reformy. Obytné poměry nikterak se nezlepšily následkem toho, že dělníci jsou nacpáni ve špinavých příbytcích, které jsou majetkem továrníků. Celé rodiny v některých případech bydlejí v jednom pokoji. — Továrníci donucují provdané ženy, aby také pracovaly, tvrdíce, že v tom případě, když jenom jedna místnost je jim propůjčena, že z ní musejí býti pracovní síly. — Když žena nemůže pracovati, tu musí si vzíti někoho k sobě na byt, aby bylo vyhověno podmínkám kladeným továrníkem. V českých distriktech kultura je daleko vyšší a mimo to politický vliv továrníků je daleko menší. Obytná ustanovení jsou vynucována, nové domy pro dělníky stavěny a obyvatelstvu se poskytuje příležitost pro přirozený vzrůst a vývoj. — Vzhledem k ostrému boji, který zuří mezi Čechy a Němci v Čechách, poměrný vzrůst těchto rass je věcí vysoké politické důležitosti.

RAKOUSKO-UHERSKO.

Vídeňské policejní orgány byly nálezem bezhlavé ženské mrtvoly v dunajském kanále uvedeny v zimničnou činnost. Úsilí jejich záhy korunováno bylo úspěchem. Během poměrně krátké doby zjistilo se, že jedná se o mrtvolu 18-leté služky Marie Koze-ové, jež před nedávnem zmizela. Dalším pátráním se zjistilo, že Koze-ová udržovala milostný poměr s dělníkem Pelzerem, v jehož společnosti byla viděna krátce před svým zmizením. — Ke krvavému boji došlo ve volebním okresu Gyarmata v komitátě Arad. Došlo tam totiž ke srážce Justhoveů a Košutoveů s četníky, kteří použili zbraně a několikráte do davu vystřelili. Tři osoby byly smrtelně poraněny, několik jiných pak utrpělo lehčí zranění. — Jak oznamuje se z Terstu, passivní odpor zamítnutých úřadníků, jenž má za následek naprosté ochromení dopravy a obchodu, trvá dále. Vláda zasáhla do situace jen potud, že nařídila změnu pracovní doby a že různé úřadníky přesadila do jiných míst. V kruzích postiženého obchodnictva panuje značné rozhořčení. — V Szegedinu v I. hráze zmítal hrozný požár, který natropil škody skoro za jeden milion korun. Skladiště, úřadovny a dílny státní dráhy byly požárem nadobro zničeny. Při velikém větru byla obava, aby se oheň nerozšířil a dále to hasičům velice mnoho práce, aby požár uhasily. Budovy zachráněné byly však nadobro zničeny. — V neděli zemřel v Budapešti bývalý ministerský předseda ministerstva a vůdce strany národní práce, baron Desider Perin. Narodil se roku 1848. V politickém směru byl následníkem Tiszovým.

NĚMECKO.

Noviny Neueste Nachrichten přinášejí zprávu, kterou dostaly z ostrova Ceylonu, že německý korunní princ málem by byl zabit na Ceylonu, když tam při fistopadové honbě jeden slon podnikl na něho útok. Princ vypálil prý na slona ránu, minul však cíle a slon byl už tak blízko něho, že nemohl princ již vystřeliti. Na štěstí však stál za ním jeden anglický důstojník, který na slona střelil a zasáhl ho tak obratně, že slon svalil se k zemi mrtev. Rána šla korunnímu princi tak blízko ucha, že to mělo za následek dočasné jeho ohluchnutí. — Říšský sněm přijal v druhém čtení tak zvanou pětiletou vojenskou předlohu, kterou má býti armáda v míru zvětšeno o 10,000 mužů. — Němečtí majetníci Wrightových patentů k udržení balance létacího stroje nabídli $250 tomu vzduchoplavci, jenž by obletěl závodiště v Joachimsthalu v létadle jiné konstrukce nežli Wrightovy při větru silnějším nežli 18 mil za hodinu, když by nebyl hned následován Wrightovým létadlem. — Úředně se sděluje, že korunní princ Bedřich Vilém a korunní princezna, kteří upustili od své zamýšlené cesty do Číny, pojedou v dubnu do Říma, aby italským královským manželům projevili blahopřání císaře a císařovny k 50leté slavnosti prohlášení Říma za hlavní město spojeného království italského.

FRANCIE.

Generál Brun, ministr války v kabinetě Briandově zachvácen byl mrtvicí v paláci ministerstva a klesl mrtev k zemi. — Paní Arthur Nevinová, choť amerického hudebního skladatele, byla ustanovena bakteriologem Pasteurova ústavu. — Ministr námořnictví, admirál Boue de Lapeyrere, pravil v poslanecké sněmovně, že francouzské loďstvo musí býti sesíleno dvěma obrněnými křižáky. — V souvislosti se žalobami, které vznesli majitelé patentů bratří Wrightů proti Farnamovi, Blériotovi a jiným v civilním soudu dne 26. ledna předešlého roku, soud odebral se do uměleckého a průmyslového musea, by tam prozkoumal Aerův létací stroj Avion, jenž sestrojen byl roku 1897 a na němž prý jsou již mnohá zařízení, která bratří Wrightové prohlašují za svůj vynález a která si dali patentovati. Stařičký vynálezce tohoto stroje osobně vysvětloval všechno členům soudu. — Při druhém představení dramatu "Apres Moi" od židovského spisovatele Henriho Bernsteina, došlo v divadle Comedie Francaise k velikým výtržnostem. Protivníci židovských her představení neustále přerušovali a postavili se na odpor, když byli nuceni k opuštění divadla. Bernsteinovu bratru, jenž proti výtržníkům vystoupil, bylo natlučeno. Osmnáct výtržníků bylo zatčeno. Bernstein přijal vyzvání na tři souboje.

RUSKO.

Policie vnikla do úřadoven firmy Westinghouse Electric Comp. a zabavila všechny knihy a listiny vztahující se k petrohradské elektrické pouliční dráze. V kruzích zasvěcených zpráva o tom způsobila celikou sensaci. Společnost tuto dostala roku 1907 povolení k postavení všech elektrických pouličních drah v Petrohradě. Za dva roky na to vláda uložila společnosti pokutu $500,000, protože tato se zdokonalila právě se stavbou dvou použitých. Podle zdroje, vlastní této pokuty $125,000. Za zimního roku 1908 pak byla ohlášeno, že britská společnost poskytne finance na postavení druhé linie, a doba měla společnost smluvně splniti se vším. Do Petrohradu došla depeše, že soudkyně rodiny Mac Harveyho, nápadného tře ba chemurelí nedaleko Trumy v Kavkazu a několik členů rodiny této byla potrestána. Když zámek vstoupila stráž do kabinetu petrohradské dědičné šlechtičky, tu nalezla jednoho vojína oblečeného na káču pro lamu před posvátným obrazem nedaleko oltáře. Dva jiní vojáci a několik žen strávilo noc v kapli, kde provádělí orgie a je domněnka, že onen voják dohnán byl náhlou lítostí k sebevraždě. Druzí dva vojáci byli dáni do vazby a vyšetřování zahájeno. — Poloúředně oznámeno bylo, že spor mezi Čínou a Ruskem bude smírně vyrovnán arbitrací.

ANGLIE.

Lawrence Ginnell, irský poslanec nacionalistický z North Westmeath, jenž uveřejnil soukromý dopis, v němž byla velice nepříznivá udání na mluvčího sněmovny Lowthera, byl suspendován na jeden týden pro porušení privilejí domu poslanců. — V St. James paláci dával král Jiří první dýchánek, na němž se súčastnili tajemník Phillips a jiní úředníci od amerického vyslanectva. Návštěva byla dosti velká, ačkoliv počasí nebylo příznivé. — V Cornish v radiových dílnách byl náhodou učiněn objev, že radium má velký vliv na třpytnost drahokamů a zvláště diamantů, jimž propůjčuje neobyčejnou brilantnost. — V Liverpoolu se proslýchá, že přeplavní společnost Cunardova a železniční společnost Canadian Northern Railway Co., hodlají se spojiti stran lodní dopravy mezi Bristolem, Liverpoolem a Kanadou.

Zprávy americké.

Vrázův úspěch v Clevelandu a v New Yorku.

Slavný český cestovatel a spisovatel E. St. Vráz poslal nám z Clevelandu a New Yorku telegram, ve kterém nám sděluje, že v obou městech místní odbory Česko-Americké Národní Rady jsou založeny.

Kyselka odvolal se k nejvyššímu soudu.

Dle telegramu, který jsme obdrželi z New Yorku od krajana J. Patáka, na 30 roků odsouzený krajan Kyselka odvolal se k nejvyššímu státnímu soudu v Trenton, N. J. Vše bližší slibuje nám sděliti dopisem.

Nová smlouva s Japanskem.

President Taft zaslal senátu text nové smlouvy Spojených Států s Japanskem, která má nahraditi smlouvu z r. 1894 a vypracována byla hlavně s tím úmyslem, aby byla odstraněna japanskému přistěhovalectví do Spojených Států uložená obmezení. — Hlavním rozdílem mezi osnovou nové smlouvy a smlouvou stávající jest, že v nové smlouvě nečiní se žádná zmínka o obmezení přistěhovalců z Japonska, nýbrž smlouva založena jest na japonském národním učení, že obmezení, jimž jsou přistěhovalci ve všeobecnosti podrobeni, jsou prováděna v japonských přístavech, tak aby ve Spojených Státech nedocházelo k třenicím. V osnově nové smlouvy se určuje, že každá z obou zemí může smlouvu po šestiměsíčním její trvání vypovědět, když neučinkuje tak, jak se o ní bylo. Že osnova smlouvy s Japanskem která bude míti za následek ostré protesty ze strany obyvatelstva pacifických států, po kud bylo až kdosi z ministrů 81. kongresu to vyhlásilo, jest jisto, že tato nová smlouva již v kongresu na silný odpor nenarazí a když bude se v senátě projednávati, podmínek ní přijati a ratifikovati, jest sotva pochybno. Jak vůdcové demokratů prohlásili, smlouvy byla na dobu odstraněna, musela by býti přímo zavržena. Že smlouva s Japanskem z r. 1894 jest zastaralá, a v uvážení pokroků, kterých Japansko od té doby v ohledu civilisace učinilo, nevyhovuje více svým účelům, to nemůže býti popíráno. Japonsko obnovilo všecky své smlouvy s jinými státy, které uzavřelo v devadesátých letech minulého století, jen ne onu se Spojenými Státy, a Amerika může, když bude chtíti, dle jednoho ustanovení, ponechati tuto smlouvu ještě v platnosti až do roku 1912. Tím, že Spojené Státy neuzavřely s Japanskem ještě žádnou novou smlouvu, jsou v příznivém postavení, neboť vědí, jaké výhody Japansko jiným národům povolilo a mohou se tudíž postarati, aby si vymohli též to, co jiní národové získali od Japanska.

Nová pohroma na Panamě.

Všechny theorie a odhady jsou zvráceny, když sesulo se 500,000 krychlových yardů kamení a země do vykopaniny zrovna naproti starému městu Culebra. Je to jedno z nejhorších sesutí, jež průplavovou komisi potkalo, horší, než každé před tím, neb to mohlo být vysvětleno anebo aspoň předpovědíno. Poslední sesutí změní značně poznění průplavní plány. Nezdá se už býti pochybnost, že celý Gold Hill bude muset býti odstraněn, což samo o sobě jest velikým podnikem. Vždy se myslelo, že sesutí zaviněno silným lijákem, jenž udělá u spodu ležící skálu skluzkou a dynamitové otřasy pak snadno zemí pohnou. Však tentokráte je tomu jinak, neb v kraji tom po šest týdnů již nepršelo, a také již rok žádné trhání skal dynamitem v okolí neprováděno.

Lorimer se obhajoval.

William Lorimer z Illinoisu odpovídal v senátě na obvinění, že byl zvolen do spolkového senátu úplatky a korupcí illinoisské státní legislatury. Popíral rozhodně všecka tato obvinění. Když skončil, byli prý všichni ostatní "Lorimerové" v spolkovém senátě přesvědčeni, že je "all right" jako oni, o nic horší a o nic lepší a hoden seděti mezi nimi a zastupovat — národu cestu k blahu a štěstí.

Co nezaviní ženská moda.

V New Yorku mladá, plavovlasá a hezká dáma, oblečena bizarním šatem nejnovější mody, tak zvanou haremovou, nebo také zvanou "kalhotovou sukní," způsobila na brooklynském mostě na čtvrt hodiny zastavení průchodu na té části mostu, jež určena jest pro chodce. Tisíce lidí tlačilo se kolem ní a za ní a provázelo ji na její cestě, dokud nezmizela na stanici podzemní dráhy.

Tahanice o pozemky.

Z Kalispel, Mont., se sděluje, že dne 16. února se rozlétla nepotvrzená zpráva, že část těch 50,000 akrů pozemku, jichž vláda chce užíti ku zřízení vodní nádržky, jest opětné osadnictvu otevřeno a hned špekulanti a rozličtí obchodníci o strhnání ujížděli z Polson do zdejší pozemkové úřadovny, dát si po záboru pozemkovém přepsat. Dva přijeli ze vzdálenosti 72 mil v automobilu, což jest jaksi osadním úřadům jak vládní pozemky se dostávají do rukou skutečným osadníkům, to jest takovým, kteří se chtějí trvale usaditi a místní poměry studovati, dříve než se vůbec o pozemek ucházejí. Tak jest nyní v Montaně, kde jest mnoho pozemků, které se chtějí trvale usaditi a místní poměry studovati, dříve než se vůbec o pozemek ucházejí. Tak jest nyní v Montaně, kde jest mnoho pozemků, které se chtějí trvale usaditi a místní poměry studovati, dříve než se vůbec o pozemek ucházejí.

Pánům předplatitelům

Máme jen malou zásobu kalendářů — a sice "Pečírkův" a "Velký Slovanský". Protož, kdo by sobě kalendáře přál, nechť si pospíší, pokud ještě zásoby máme.

Roosevelt v úloze Samaritána.

Z New Yorku se oznamuje: U plotu, který ohražuje park Gramercy, stál malý hoch a plakal. Dva muži, kteří kráčeli okolo, zastavili se u něho a jeden z nich, nevelký, ale silný, ptal se ho: "Co pak se ti stalo, chlapče?" — "Ztratil jsem se," odpověděl hoch. "Abychom jej dodali Flannellymu, nemyslíte plukovníku?" ptal se muž. Pak vedli hocha na policejní stanici. Tam byl seržant Flannelly překvapen, spatřiv před sebou bývalého svého představeného, náčelníka new-yorské policie a později presidenta Roosevelta. Druhý muž byl plukovník F. V. Greene, který byl Rooseveltovým nástupcem v náčelnictví policie. Seržant pověděl hochovi, kdo jsou jeho záchránci a klučík zůstal naň koukat s otevřenými ústy. Pravil, že se jmenuje Albert Gunet a přijel s rodiči z Monogahely, Pa., s nimiž druhý den má nastoupit lodí vět roků stár.

Mohou si vybrat sami.

Odsouzení vězňové ve státě Nevada mohou volit způsob smrti, bude-li přijat zákon, vypracovaný komisí pro trestní zákon a předložený legislatuře, a sice buď zastřelení, oběšení či otravu. Bylo by užíváno k otravě kyseliny kyanovodíkové, jejíž nepatrné množství stačí k rychlému usmrcení. Na láhvi bude vytištěno: "Zde jest dostatečné množství kyseliny kyanovodíkové, aby způsobilo okamžitou smrt. Jste oprávněn požíti ji k tomu účelu, abyste provedl rozsudek smrti, zákonně vynesený proti vám." Kdyby odsouzenec zvolil jed a potom jej nechtěl požít, byl by oběšen.

Farmář-obr zemřel.

Lamb Graves, nejsilnější muž ve státu Texas a jeden z největších lidí v Soustátí zemřel nedaleko San Antonia. Graves byl pravým obrem, 7 stop 3 palce vysokým a vážil 350 liber. Byl farmářem a bydlel po pět let v Bexar okresu. Praví se, že měl sílu tří obyčejných mužů a dovedl zkrotit koně a jiná zvířata zcela lehce. Byl velmi vlídným a vystříhal se širší společnosti. Mnoho zábavných místností učinilo mu nabídky, on však je zamítl. Ježto pohrobník nemohl dostati pro mrtvolu postačitelnou rakev, zůstala ležet v márnici, dokud zvláštní rakev nebude zhotovena. Zemřelý byl 53 roků stár a svoboden.

Po amerikánsku.

Fr. Stone a Carmelia Allinnati, obě z Cincinnati, obdrželi licensi k sňatku v Newportu, Ky. Hochovi jest 18 let, dívce teprvé dvanáct. Otcové mladistvého páru za pomáhali o povolení a okresní klerk J. Lyman Bryan odepřel je poskytnouti, poněvadž byli ženich a nevěsta příliš úzce příbuzní. Nevěsty paragraf k odstavci 2907 zákonníku státu Kentucky přijatý v r. 1906, který předpisuje za svátost manželství dvě [illegible] Tyto [illegible] svědků [illegible] dva [illegible] svědci [illegible]

Salome v Clevelandu.

V [illegible] byla [illegible] společnosti vystoupila [illegible] tanečnice v dramatu Wildeově "Salome," vzbudivši tolik pohoršení, že ani ona ani ostatní členy společnosti vyhlásily zatykače na naléhání některých federace. Policejní náčelník Kohler seděl v první řadě a hru chválil.